

KWARTALNIK HISTORYCZNY

Rocznik LXX

Nr 3

WARSZAWA 1963

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII

KWARTALNIK HISTORYCZNY

ROCZNIK LXX

1963

3

PANSTWOWE WYDAWNICTWO NAUKOWE
WARSZAWA 1963

KOMITET REDAKCYJNY

Henryk Altman, Juliusz Bardach, Józef Gierowski, Aleksander Gieysztor,
Stanisław Herbst, Witold Kula, Gerard Labuda, Kazimierz Lepszy, Tadeusz
Lepkowski, Marian Małowist, Kazimierz Piwarski, Franciszek Ryszka,
Marian H. Serejski, Janusz Tazbir

REDAKTOR

Bogusław Leśnodorski

SEKRETARIAT

Krzysztof Groniowski, Ryszard Kołodziejczyk, Stanisław Trawkowski

ADRES REDAKCJI

Instytut Historii PAN

Warszawa, Rynek Starego Miasta 29/31, tel. 310261

Państwowe Wydawnictwo Naukowe — Warszawa, Miodowa 10

Nakład 2144+176 egz. Ark. wyd. 24 ark. druk. 16,375

Papier druk. sat. kl. V. 70 g. 70×100

Oddano do składania 8.V.63. Podpisano do druku 19.VI.63

Druk ukończono we wrześniu 1963.

Zam. 195/63

L-57

Cena zł 30.—

Warszawska Drukarnia Naukowa — Warszawa, ul. Śniadeckich 8

СОДЕРЖАНИЕ

Мариан Генрик Сереиски — История историографии и исторические науки	548
Целина Бобиньска — Внутренняя критика источников и классовый анализ	559
Юлиуш Бардах — О преподавании истории в школе	581
Александр Гейштор — Основы местной художественной культуры Польши в раннем средневековии	595

70 ежегодников журнала „Квартальник Исторычны”

Теофиль Эмиль Модельски — Из воспоминаний и записок ректора	599
Станислав Кентшиньски — Мемориал по вопросу журнала „Квартальник Исторычны”	607
Тадеуш Левковски — Новая серия журнала „Квартальник Исторычны” (1953—1962) в свете цифр	623
Богуслав Лесьнодорски — Наши стремления — наши заботы	641

Первое десятилетие Института Истории

Януш Тазбир — Десятилетняя деятельность Института Истории Польской Академии Наук	662
--	-----

ДИСКУССИИ И ПОЛЕМИКА

Ева Малечиньска — Об общественной пользе истории	667
Антони Мончак — О пригодности экономических моделей в свете феодального сельского хозяйства	675

АРХИВНАЯ ИНФОРМАЦИЯ	697
РЕЦЕНЗИОННЫЕ СТАТИИ И РЕЦЕНЗИИ	707
ХРОНИКА	777

TABLE DES MATIÈRES

Marian Henryk Serejski — Histoire de l'historiographie et les sciences historiques	549
Celina Bobińska — Critique interne de sources historiques et analyse sociale	560
Juliusz Bardach — Quelques problèmes concernant l'enseignement de l'histoire dans les écoles	582
Aleksander Gieysztor — Les assises de la culture artistique locale en Pologne médiévale	596

70 annuaires de la revue „Kwartalnik Historyczny”

Teofil Emil Modelski — Souvenirs et notes d'un rédacteur . . .	599
Stanisław Kętrzyński — Mémorandum concernant la revue „Kwartalnik Historyczny”	607
Tadeusz Łepkowski — Nouvelle série de la revue „Kwartalnik Historyczny” 1953—1962 à la lumière des chiffres	623
Bogusław Leśnodorski — Nos désirs — nos ennuis	642

Premiers dix ans de l'Institut d'Histoire

Janusz Tazbir — Premiers dix ann de l'Institut d'Histoire de l'Académie des sciences de Pologne	664
---	-----

DISCUSSIONS ET POLEMIQUES

Ewa Maleczyńska — Utilité sociale de l'histoire	667
Antoni Mączak — Utilité des modèles économiques dans les recherches sur l'économie féodale rurale	675

INFORMATIONS D'ARCHIVES	697
COMPTE-RENDUS	707
CHRONIQUE	777

SPIS TREŚCI

Marian Henryk Serejski — Historia historiografii a nauki historyczne	535
Celina Bobińska — Krytyka wewnętrzna źródła a analiza klasowa .	551
Juliusz Bardach — Niektóre zagadnienia nauczania historii w szkole	561
Aleksander Gieysztor — Podstawy rodzimej kultury artystycznej w Polsce wczesnośredniowiecznej	583

70 roczników „Kwartalnika Historycznego”

Teofil Emil Modelski — Ze wspomnień i zapisek Redaktora . . .	599
Stanisław Kętrzyński — Memoriał w sprawie „Kwartalnika Historycznego”	607
Tadeusz Łepkowski — Nowa seria „Kwartalnika Historycznego” (1953—1962) w świetle liczb	623
Bogusław Leśnodorski — Nasze pragnienia — nasze troski . . .	637

Pierwsze dziesięciolecie Instytutu Historii

Janusz Tazbir — 10 lat działalności Instytutu Historii PAN . . .	645
--	-----

DYSKUSJE I POLEMIKI

W przeddzień IX Zjazdu Historyków Polskich

Ewa Maleczyńska — O społecznej użyteczności historii	667
--	-----

*

Antoni Mączak — O przydatności modeli ekonomicznych na przykładzie badań wiejskiej gospodarki feudalnej	675
---	-----

INFORMACJA ARCHIWALNA

Akta Polskiego Towarzystwa Historycznego w Archiwum Polskiej Akademii Nauk — Hanna Dymnicka, Maria Wrzowska	697
---	-----

ARTYKUŁY RECENZyjNE I RECENZJE

Stanisław Trawkowski — Początki polskiej monarchii wczesno-feudalnej w nowym oświeceniu	707
Władysław Czapliński — Sprawa najazdów tatarskich na Polskę w pierwszej połowie XVII w.	713

Feliks Tych — Uwagi o wydawnictwie źródeł do dziejów polskiej klasy robotniczej	721
Krzysztof Groniowski — Niektóre problemy publicystyki PPS-Le-wicy (do 1914 r.)	727

*

Osiemnaście wieków Kalisza — Witold Maisel	734
St. Piekarczyk, Studia nad rozwojem struktury społeczno-gospodarczej wczes-nośredniowiecznej Szwecji — Henryk Łowmiański	737
Br. Geremek, Najemna siła robocza w rzemiośle Paryża XIII—XV w. — Karol Górski	741
W. A. Markina, Magnatskoe pomest'e prawobereżnoi Ukrainy wtoroj polo-winy XVIII w. — Władysław A. Serczyk	742
S. Kieniewicz, Między ugodą a rewolucją — Henryk Wereszycki	747
O. Awejdę, Pokazaniya i zapiski o polskom wosstanii 1863 goda — Ryszard Kołodziejczyk	752
H. U. Wehler, Sozialdemokratie und Nationalstaat — Adam Galos	754
Rewolucja 1905—1907 gg. w Litwie — Jerzy Ochmański	759
H. Jabłoński, Narodziny Drugiej Rzeczypospolitej — Franciszek Ryszka	760
P. Wandycz, France and her Eastern Allies 1919—1925 — Wiesław Bal-cerak	763
H. Batowski, Kryzys dyplomatyczny w Europie (jesień 1938 — wiosna 1939) — Józef Dutkiewicz	766
Wł. Góra, PPR w walce o podział ziemi obszarniczej — Donald Steyer	768
Polska Ludowa. Materiały i Studia — Hanna Jędruszczak	771

KRONIKA

Spór o ideały wychowawcze socjalizmu	777
W setną rocznicę powstania 1863 roku — Zbigniew Żabicki, Janusz Jasiński, Józef Kazimierski, Leonard Ratajczyk	779
O nauczaniu historii w szkole — Barbara Poznańska	786
Dziesięć lat „Kwartalnika Historii Kultury Materialnej”	789
Walne Zgromadzenie TMH w Warszawie	790

TYLKO PRENUMERATA ZAPEWNI REGULARNE OTRZYMYWANIE

KWARTALNIKA HISTORYCZNEGO

PRENUMERATA KRAJOWA

Zamówienia i wpłaty przyjmują — Centrala Kolportażu Prasy i Wydawnictw „Ruch”, Warszawa, ul. Wronia 23, konto PKO nr 1-6-100.020 — Urzędy pocztowe i listonosze — Księgarnie „Domu Książki” — Oddziały i Delegatury „Ruchu”.

Prenumerata: roczna 120,— zł, półroczna 60,— zł

Zamówienia przyjmowane są do dnia 15 miesiąca poprzedzającego okres prenumeraty. Bieżące oraz archiwalne numery można nabyć lub zamówić w księgarniach „Domu Książki” oraz w Ośrodku Rozpowszechniania Wydawnictw Naukowych PAN — Ossolineum — PWN, Warszawa, Pałac Kultury i Nauki (wysoki parter). Egzemplarze archiwalne można nabywać także w Punkcie Wysyłkowym Prasy Archiwalnej „Ruch”, Warszawa, ul. Srebrna 12, konto PKO nr 114-6-700041 VII C/M.

PRENUMERATA ZAGRANICZNA

— Koszt prenumeraty ze zleceniem wysyłki za granicę wynosi o 40% drożej — Zamówienia dla zagranicy przyjmuje Biuro Kolportażu Wydawnictw Zagranicznych „Ruch”, Warszawa, ul. Wronia 23, tel. 20-46-88, konto PKO nr 1-6-100.024.

Les demandes concernant les conditions d'achat de toutes les revues scientifiques polonaises doivent être adressées à l'Entreprise d'Exportation et d'Importation „Ruch”, Warszawa 1, Rue Wilcza 46.

Le contenu de prochains numéros des revues scientifiques ainsi que leurs prix sont indiqués dans le bulletin „Polish Scientific Periodicals”, que vous trouverez dans les bibliothèques et grandes maisons de diffusion de presse de votre pays.